

ПРЕГРЪДКА В СНЕГА

проходът Голям св. Бернар в Алпите се намира на повече от 2400 м надморска височина и е един от най-гребните пътища, използвани от човека в планинските масиви между Швейцария и Италия. Свирепи са зимите в района, като температурите се случва да се сгромолясат до -30° , а снегът да натрупа до 10 м. Живописното езеро в близост до прохода е сковано от ледове 260 дни в годината. Ключовата алпийска артерия е представена в известната картината „Наполеон на прохода Св. Бернар“, където тогавашният първи консул е нарисуван на кон на поход към Италия. Хиляди са войниците, търговските кервани и обикновените пътници, които са преминавали оттук целогодишно, а както често се случва, дебнещите опасности се пренебрегват в името на бързия преход.

Над преминаването през опасната местност още от гребни времена бдят монасите от хосписа „Св. Бернар“. Манастирът в местността е споменаван в различни източници още от IX в., а в средата на X в. е унищожен от сарацините. Около век по-късно благородникът Бернар Ментон, или, както е известен днес, св. Бернар, създава малка хижа на мястото на манастира, в която преминаващите могат да се подслонят от снежните стихии. Мнозина си представят ада, изпълнен с огън и лава, но зимно време той е тук – от сняг, скали и лед. Там, над него, на четири крака бди и последната надежда.

От другата страна на долината, в китното селце Дегио, живата легенда от хосписа „Св. Бернар“ се приближаваше към своето заслужено пенсиониране. Бари беше вече стар за професията, която упражняваше – на единайсет години, като последното десетилетие беше прекарал в претърсване на заледените зъбери в прохода и спасяване на клетници от пресипите и падналите лавини. От раждането му до ден днешен редом с него беше брат Рене, монах от хосписа, който служеше в името на хората. Освен извънредно смел Бари беше и много красиво куче – с гъста, добре поддържана козина, артистично оцветена в бяло и тъмнокестеняво. Но той истински вълнуваше с умния си и топъл поглед, който създаваше у хората очакването, че ще проговори. Остатъка от живота си алпийският герой щеше да изживее из тучните поляни и под нежното слънце в долината. Това беше последният им ден заедно. Дълбоката връзка между човек и куче датира от хиляди години, а брат Рене и Бари бяха прекрасен пример за нея.

Въпреки това тяхната история имаше своя край. Кучето беше пенсионирано по заслуги, а на монаха му предстоеше да посети родния си дом много години след като го беше напуснал. Селската къща, в която щяха да нощуват, беше мястото на сбогуване. Монахът се разходи до малката пристройка към фермата, където на сухо се съхраняваха дървата за огрев, напълни кошницата и се върна до камината. В стаята Бари се беше опънал на дървения под като дебело вълнено одеяло и се наслаждаваше на приятна вечерна грямка. За първи път в живота си беше слязъл от планината.

Брат Рене седна на удобния стол пред камината, наля си коняк в дървената чаша и се загледа в разгарящия се огън. Въздъхна умислен и се обърна към своя верен другар:

– Бари, безценни приятелю, утре сутрин ние с теб ще се сбогуваме.

Кучето го погледна, сякаш разбираше какво точно казва, но по-скоро усещаше тъгата в гласа му.

– Нашият съвместен живот приключва, а ти направи повече, отколкото хората можехме да искаме от теб – спаси ни.

Монахът отпи от парещия коняк – чувстваше, че има нужда – погледна кучето и продължи:

– Тази вечер ще ти разкажа история, която се разказва веднъж, историята на Кнугъл – твой снежнобял, самоотвержен баща. Историята, която държи да чуеш, започва преди тринайсет години там горе, в хосписа на св. Бернар, когато...

Пред запалената камина на селската къща, която бе разположена в живописната долинка, брат Рене започна своя разказ.

Обучение по команди, хранене, почистване и игра на търсене. Това бяха част от ежедневните задължения на монасите към алпийските мастифи – през последните години така наричаха кафяво-белите планински кучета, които си бяха просто космати топки любов, впечатляващо издръжливи физически, способни да помагат с пренасянето на товар през снега и дарени със силно обоняние. В тази сурова природа те бяха „ангелите“ от хосписа „Св. Бернар“. Достигаха тегло до 45 kg и височина от 70 см, пренасяха дърва, строителни материали, дърпаха шейни с провизии, уморяваха се по-трудно от волове. Жизнерадостните палетата започваха обучение между осмата и десетата седмица след раждането си, като откроилите се с по-развито обоняние и дисциплина

продължаваха тренировки по локализиране и спасяване на затрупани от преспите хора. След намирането им кучетата трябваше да се опитват да ги свестяват, като ближат лицата им, и да лягат върху изпадналите в беда, за да ги затоплят.

Спасителният отряд, с който разполагаше хосписът, беше от трима души и пет кучета, като Кнудъл – снежнобелият алфа мъжки, и Рия – тъмнокестенявата женска, предвождаха акциите: бяха смели и се ориентираха бързо. Четириногите имаха пълна свобода да тичат напред, следвани от по-бавно придвижващите се монаси. Когато откриеха бедстващия, Кнудъл имаше задачата да го свестява, а Рия се връщаше, за да преведе монасите до мястото на инцидента. Чантите на спасителите от хосписа бяха винаги готови: медицински пособия, въжета, лопати, одеяла, билкова паста за загряване, бъчонка коняк за връщане от откъдното и съгъваема спасителна шейна. На стената в очакване бяха закачени и алпенщоките им – фини геги, дълги около 120 см, с двуглав метален връх, включващ брадва и пика.

В един привидно спокоен следобед ужасяващ грохот наруши заниманията на монасите и техните възпитаници, които започнаха да лаят възбудено – вперили очи в бялата пустош, кучетата знаеха, че отново беше настанало време да спасяват хора.

Една майка и седемгодишният ѝ син преминаваха през прохода Голям Бернар – бяха се отправили към малкото спретнато селце от другата страна на долината. Времето беше студено и на моменти злоецо ветровито. В селото ги очакваше Лена – възрастна жена, която притежаваше малка кравеферма. Работа имаше целогодишно, а момчето щеше да отрасне с нейния внук. Пътниците имаха достатъчно провизии да издържат прехода, бяха навлекли всички дрехи, които носеха, а напред си проправяха път с гегата. Денят беше спокоен, силните снеговалежи бяха утихнали, небето беше ясно, но въпреки това жената беше леко разтревожена от непредвидимото време и оставащите им километри. Момченцето се справяше с пътя, нямаше и следа от уплаха по усмихнатото му лице. То вървеше дисциплинирано в пъртината, прокарвана от майка му, и запя въодушевено:

**Вървим, вървим в планината напред,
вървим с любов през студ и лед,
слънцето е тук
и всичко ще е наред.**

Дъхът му топеше засилващите се към него снежинки, а песента даваше кураж и на двамата с майка му. Тя стисна ръката на сина си и се огледа в кафявите му очи:

– В новия ни дом има единайсет крави, две кучета и много кокошки. За кое животно искаш да се грижиш?

– За петела! – отвърна момчето, а отговорът му накара майката да се усмихне.

– Защо за петела? – попита тя.

– Той пази кокошките, кучетата пазят кравите, него кой ще го пази? Аз ще го пази! – заяви смело момчето.

Разговорът беше прекъснат от чутовен тътен. Грохотът изпълни с ужас жената, тя грабна детето и двамата се прикриха до най-близката скала. Стотици тонове снежна маса връхлетяха пътя. Стихията ги удари с цялата си жестокост, помитайки ги от скалата надолу по склона.

„Дръж се здраво, гръж се здраво, гръж се...” – повтаряше майката наум и вложи всичките си сили да не се отдели от сина си.

Лавината се движеше с адска скорост и преряза прохода Голям Бернар. Ръката на майката не издържа... Последното нещо, което видя и чу, беше малката, слънчева кравеферма, огласена от детски глъч и петлюво кукуригане. Жената загуби съзнание и падна в смъртоносната презръдка на бялата смърт.

Рия и Кнудъл стъпваха безстрашно по заснежените зъбери на около 200 метра пред монасите и останалите кучета. Белият лидер улови следата, нагаде вой и двамата с Рия започнаха внимателно да се спускат по склона. Обикновено клетниците не разполагаха с много време; имаше късметлии, които бяха изравяни живи след два часа, но по-често още в първите двайсет минути един от всеки двама бедстващи умираше от травмите си или от задушаване под снежния бетон. Кнудъл превъзбудено лаеше, зовът му отекваше в прохода, а силният вятър правеше мисията му да задържи следата още по-трудна. Кучето беше открило нещо и мощно забиваше големите си лапи в прясната, следвайки миризмата. Рене чуваше сигналите в далечината и се забърза със снегоходките.

Двете кучета бързо прокопаха тунел в гигантската прясна. В другия му край чифт детски очи ги гледаха със страх и изумление. Бялата глава на Кнудъл се добра до момчето, захапа го за качулката и го задърпа към светлината и повърхността. Четирите кафяви лапи

на Кнудъл бяха силни като бутала на влак. Момчето бе изкарано за секунди, а едната му обувка остана в далечния вече край на тунела. Спасителят облиза измръзналото лице на момчето, което трепереше. Както бе обучаван, Кнудъл легна върху гетето. Едва ли беше най-приятното нещо, което то беше преживявало, но топлината на 35-килограмовото куче и неговите милувки бяха точно това, от което имаше нужда, за да оцелее.

За разлика от студените сезони, през пролетта местността около хосписа „Св. Бернар“ беше нежна и живописна, природата сменяше бялата си одежда със зелена, а през май тя вече беше украсена със синьо-лилавите алпийски метличини. Тучната поляна беше любимото място на кучетата, които след дневните си загължения и гресировката прекарваха времето си в заслужена почивка. Освен в спасителните операции Кнудъл беше лидер на групата и в игрите, които често включваха търкаляне, копаене и гоненица в плитчините на езерото. Рия беше винаги с него – в пакост, игра или мисия; очевидно имаше повече от симпатия между снежнобелия мъжки и пъстрата дама – всички смятаха, че е въпрос на време да имат поколение. Монасите изпознаваха хубавото време за ремонт на повредените мостове, планинските ориентири и заслоните. Други обикаляха околностите в търсенето на билки, алпийски цветя и корени, от които щяха да приготвят ухайни еликсири и мехлеми. Привечер, когато беше време „ангелите“ да вечерят, кучетата чакаха пред външната врата на кухнята – всяко от тях беше научено да носи дървената си паничка. След няколкоминутен вой от вълнение всеки ден около 20 часа вратата се отваряше и щастливият готвач излизаше, за да нагости чакащите. Монасите и кучетата винаги вечеряха заедно като семейство до огъня и под сюрреалистичния звезден небосклон. За разлика от Олимп, тук горе, в Алпите, не живеяха опиянени от амброзия божества, а обикновени хора и животни, служещи на изпадналите в беда.

Брат Рене мразеше снега, въпреки че бе прекарал десетилетие в служба на пострадалите от снежно бедствие. Бе мълчалив, но тази вечер държеше да разкаже историята си на безстрашния Бари, който гледаше спокойно в бумтящата камина. Монахът си наля още малко коняк и продължи: